

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye’de son yıllarda avukatlara yönelik fiziki saldırılar, tehditler ve darp vakaları kaygı verici biçimde artmıştır. Avukatlık faaliyeti yargısal ve idari uygulamalarla giderek kriminalize edilmekte, baroların kurumsal yapısına dönük düzenleme ve müdahaleler savunma makamını zayıflatmaktadır. Avukatlara yönelen saldırılar karşısında etkin soruşturma yürütülmemesi ise cezasızlığı kalıcı bir pratiğe dönüştürmektedir. Ortaya çıkan bu tablo, münferit ihlallerle açıklanamayacak ölçüde yaygınlaşmış; savunma hakkını ve adil yargılanma güvencelerini yapısal biçimde tehdit eder hale gelmiştir. Bu nedenle, avukatlara yönelik saldırıların, savunma faaliyetinin kriminalize edilmesinin, baroların kurumsal yapısına dönük müdahalelerin ve cezasızlık uygulamalarının tüm yönleriyle araştırılması ile gerekli hukuki-kurumsal tedbirlerin belirlenmesi amacıyla Anayasa’nın 98’inci ve TBMM İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

Nevroz Uysal Aslan

Şırnak Milletvekili

GEREKÇE

Türkiye’de avukatlık mesleği, son yıllarda fiziki şiddet, cezasızlık politikaları, yargısal cezalandırma ve kurumsal müdahaleler aracılığıyla, savunma makamını tasfiye etmeye yönelik çok katmanlı bir siyasal ve hukuksal sürecin hedefi haline getirilmiştir. Bu durum münferit ihlallerle açıklanamayacak ölçüde yaygınlaşarak süreklilik kazanmış ve savunma hakkının kurumsal güvencelerini doğrudan aşındıran yapısal bir nitelik kazanmıştır.

Diyarbakır Barosu Avukat Hakları Merkezi’nin bölge merkezli raporuna göre, yalnızca son beş yıl içinde avukatlara yönelik en az 182 şiddet eylemi tespit edildiği; bu eylemlerin önemli bir bölümünün kolluk görevlileri ve yargı kurumlarında görev yapan personel eliyle, geri kalan kısmının ise avukatların yürüttükleri dosyalarla bağlantılı siviller tarafından gerçekleştirildiği belirtilmektedir. Şiddetin adliyelerde, kolluk birimlerinde ve kamu otoritesiyle doğrudan temas alanlarında yoğunlaşması, savunma makamının kamusal alanının fiilen güvencesizleştirildiğini ortaya koymaktadır.

Bu tablo, raporda yer alan vakalarla sınırlı olmayıp ülkenin farklı bölgelerinde de benzer biçimde ortaya çıkmaktadır. Bu kapsamda, Diyarbakır Barosu’na kayıtlı Av. Yasin İçli, 6 Mayıs 2025 tarihinde uzlaşma görüşmesi için gittiği bir avukatlık bürosunda silahlı saldırıya uğrayarak ağır şekilde yaralanmış ve uzun süre mesleğini icra edemez hale gelmiştir. Yine, 7 Ocak’ta Yalova’da Sosyal Güvenlik Kurumu vekili olarak görev yapan Av. Zekeriya Polat, görev yaptığı kurumda uğradığı silahlı saldırı sonucunda yaşamını yitirmiştir.

Avukatlar yalnızca bireysel saldırıların değil, kamusal ve siyasal süreçlerde yürütülen müdahalelerin de doğrudan hedefi haline gelmiştir. 6 Ocak’tan sonra Halep ve Kuzey ve Doğu Suriye’ye yönelik saldırılara karşı yapılan barışçıl protestolara müdahale edilmiş; çok sayıda yurttaşla birlikte avukatlar da gözaltına alınmıştır. 19 Ocak’ta Van’da yapılan protestolarda Van Barosu Başkanı Sinan Özaraz dahil çok sayıda kişi gözaltına alınmıştır.

Ancak savunma makamına yönelik bu ağır saldırılar karşısında, etkin ve caydırıcı bir soruşturma pratiği işletilmemekte; aksine cezasızlık politikası sürdürülmektedir. Avukatlara yönelik saldırıların büyük bölümünde failer hakkında etkin ve sonuç alıcı soruşturmalar

yürütülmemektedir. Özellikle kamu görevlilerinin dahil olduğu dosyalarda yargı süreçleri ya sonuçsuz kalmakta ya da yıllara yayılarak etkisizleştirilmektedir. Bu pratiğin en çarpıcı örneklerinden biri, Diyarbakır Barosu Başkanı Tahir Elçi'nin 28 Kasım 2015 tarihinde kamuoyu önünde katledilmesine ilişkin dosyadır. Aradan geçen uzun yıllara rağmen olayın tüm yönleriyle aydınlatılmamış olması, savunmaya yönelen şiddetin nasıl kurumsal bir cezasızlık zırhı içinde kaldığını göstermektedir.

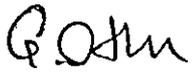
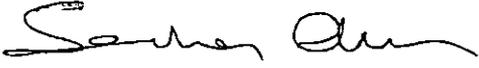
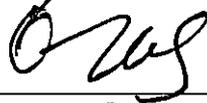
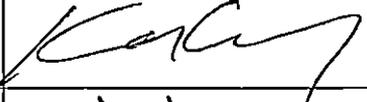
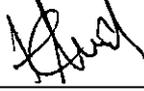
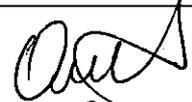
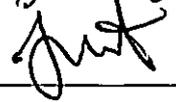
Savunma makamına yönelik saldırıların cezasız bırakıldığı bu zeminde, bir de yargı eliyle savunmanın kriminalize edildiği ve cezalandırıldığı bir süreç işletilmektedir. Özgürlük için Hukukçular Derneği (ÖHD) üyesi avukatlar ile kapatılan Tutuklu Aileleriyle Dayanışma Derneği (TUAD) üyelerinin birlikte yargılandığı ve yaklaşık on yıl süren davanın sonunda, 28 Ocak 2026 tarihli duruşmada, yargılanan 12 avukattan 10'u ile 34 sivil toplum temsilcisinin birçoğu hakkında "örgüt üyeliği" ve "örgüt propagandası" iddialarıyla uzun süreli hapis cezaları verilmiştir. Bu dosyada avukatların üstlendikleri dosyalar, müvekkilleriyle yaptıkları görüşmeler ve yürüttükleri savunma faaliyetleri doğrudan suçlama konusu yapılmıştır. Böylece avukatlık mesleği bizzat ceza hukuku alanına taşınmış, savunma faaliyeti suç isnadının merkezine yerleştirilmiştir.

Savunma makamına yönelik şiddetin artmasında önemli diğer bir husus ise baroların kurumsal varlığını hedef alan yargı süreçleridir. Örneğin İstanbul Barosu Yönetim Kurulu Başkanı ve üyeleri hakkında; 19 Aralık 2024 tarihinde Suriye'nin kuzeyinde bir hava saldırısında yaşamını yitiren gazeteciler Cihan Bilgin ve Nazım Daştan ile ilgili yapılan açıklama gerekçe gösterilerek "terör örgütü propagandası yapmak" ve "halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yaymak" iddialarıyla ceza davası açılmıştır. Yargılama sonunda beraat kararı verilmiş olmasına rağmen, baro yönetiminin yalnızca mesleki ve kamusal sorumluluk kapsamında yaptığı bir açıklama nedeniyle ceza yargılamasına tabi tutulması, baroların kurumsal ifade özgürlüğünün yargı tehdidi altına alındığını açıkça ortaya koymuştur.

Ayrıca belirtmek gerekir ki son yıllarda savunma makamının tarihsel ve kurumsal zemini doğrudan hedef alan, avukatlara yönelik şiddet ve baskı iklimiyle birlikte ilerleyen ve savunmanın ortak kurumsal iradesini dağıtan düzenlemeler de hayata geçirilmiştir. Avukatların adliyelerde, kolluk birimlerinde ve kamusal alanlarda artan biçimde hedef haline getirildiği bir tabloda, baroların kurumsal bütünlüğünün parçalanması, savunmanın bu saldırılar karşısındaki kamusal ağırlığını ve koruyucu kapasitesini de doğrudan zayıflatmıştır. "Aynı ilde birden fazla baro" kurulmasının önünü açan düzenleme bu sürecin en somut örneklerinden biridir. Bu

adıyla savunmanın yüz yılı aşkın sürede oluşmuş kurumsal bütünlüğü parçalanmış, baroların temsil kapasitesi geriletilmiş, mesleki dayanışma zemini daraltılmış ve savunmanın kamusal etkisi zayıflatılmıştır.

Bu çerçevede, Avrupa Konseyi tarafından 12 Mart 2025 tarihinde kabul edilen ve 13 Mayıs 2025'te imzaya açılan "Avukatlık Mesleğinin Korunmasına Dair Sözleşme"nin, avukatların mesleki faaliyetleri nedeniyle hedef alınmasını, tehdit edilmesini ve saldırıya uğramasını açık biçimde insan hakları ihlali olarak tanımlayan bağlayıcı bir uluslararası sözleşme olmasına rağmen, Türkiye'nin halen bu sözleşmeye taraf olmadığı da dikkate alındığında; savunma hakkının korunması bakımından ciddi bir hukuki boşluğun bulunduğu açıktır. Bu boşluk, avukatlara yönelik şiddet, baskı ve kriminalizasyon karşısında devletin pozitif yükümlülüklerinin yerine getirilmediğini göstermektedir. Bu nedenle Meclis araştırmasının, yalnızca mevcut ihlallerin tespitiyle sınırlı kalmayıp, avukatların korunmasına yönelik zorunlu tedbirlerin belirlenmesini, mevzuat çalışmalarının ortaya konulmasını ve Türkiye'nin bu sözleşmeye taraf olmasının gerekliliğini de kapsayacak biçimde yürütülmesi zorunludur.

1	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	ERZURUM	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	
3	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	
4	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
5	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	
6	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	
7	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKI	BATMAN	
8	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
9	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
10	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
11	SEVİLAY ÇELENK ÖZEN	DİYARBAKIR	
12	YILMAZ HUN	İĞDIR	
13	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
14	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
15	NEJLA DEMİR	AĞRI	
16	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
17	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
18	İBRAHİM AKIN	İZMİR	
19	KEZBAN KONUKÇU	İSTANBUL	
20	MAHMUT DİNDAR	VAN	